

alaan, dat men vóór synode B geen hand kon verroeren tegenover kerkeraad en classis etc.), dat is verboden. Vanwege den Koning der kerk. Aldus hun leer.

Op dit onverteerbare brok ongereformeerde heb ik geantwoord: niet waar. Men mag nooit een besluit uitvoeren, dat men zondig acht, en welks uitvoering u zou verplichten met open oog ook zelf te zondigen. Het kan dus voorkomen, dat men een bepaald besluit niet uitvoert.

Maar dat beteekent niet: het kerkverband meteen afbreken. Dat ware onbarmhartig, schreef ik, jegens het kerkverband; want op die manier zou een synode maar één keer een verkeerd besluit hoeven te nemen, en meteen was het kerkverband beroofd van de gehoorzamen. Hetgeen niet best is voor het kerkverband, of voor de verbonden kerken.

De „techniek-van-het-bezwaard-zijn” behoort dus zich te kenmerken door de volgende richtlijnen:

a) zelf geen kwaad doen;
b) evenwel: meteen aantoonen op welke gronden ge meent, dat het verkeerde besluit inderdaad verkeerd is, en uitvoering ervan verboden;

c) tot op dien tijd waarin de kerken over dat ééne punt zich nader kunnen hebben beraden, en in een nieuwe en dan bewust definitieve beslissing in generale synode hebben vastgelegd, wat ze definitief willen, aan alle anderen gelegenheid geven, zich te bezinnen en niet hen voorfeilen.

Gehaat, apart gezet, gesmaad, uitgeworpen

DE KOSTEN BEREKEND.

Gelukzalig zijt ge, zoo spreekt de Heiland in Lucas 6:22, wanneer de menschen u haten, apart zetten en smaden, en uw naam als boos uitwerpen ter oorzaak van den Zoon des menschen.

Christus voorziet en voorzegt hier, wat Zijn discipelen om Zijnentwil zullen te verduren hebben. En deze profetie uit den mond der waarheid moet daarom vervulling vinden, gelijk dan ook de geschiedenis alle eeuwen, alle tijden door bewijst.

We zagen dat, bijvoorbeeld, in 't leven van Calvijn — we zien 't eveneens in het leven van Hendrik de Cock. Maar ook hem had de Heere van te voren de kosten doen berekenen.

Toen Ds Molenaar van 's-Gravenhage op De Cock's vraag om advies inzake het doopen van kinderen uit andere gemeenten antwoordde: er is geen verbod, nog heden namiddag werd hier een kind uit een naburige gemeente gedoopt, maar de voorzichtigheid raadt en gebiedt, het niet te doen — toen antwoordde De Cock: „Er is een voorzichtigheid, die God mishaget in Zijn dienaren, n.l. die vleeschelijke voorzichtigheid waarheen ons onze natuur en de duivel gedurig trekken wil en die meer de menschen vreest die het lichaam kunnen dooden, dan God, die beide ziel en lichaam kan verdooven in de hel.” En over de kerkelijke discipline schrijft hij aan Ds Molenaar: „Ik zie, dat bij de herstelling (daarvan) de duivel zal razen en tieren; wellicht niet minder als toen Calvijn en zijn ambtsbroeders verwaardigd en bekrachtigd werden om in Genève naar Gods Woord die uit te oefenen, maar dat

ten plaatsen, die op die beslissing vooruitloopen; want als de anderen ons den tijd laten, behoren wij ook hun den tijd te gunnen;

d) en dus niet meer doen, dan besliste onthouding van wat ge zelf zonde acht, en derhalve geen positieve besluiten zelf nemen, die een gemeenschappelijke beslissing op het punt-in-kwestie verhinderen door er op vooruit te loopen.

Zie ik het wel, dan dreigt het gevaar, zoo het niet in één bepaald geval reeds inmiddels met vlag en wimpel binnen gehaald is, dat een enkele kerk aan deze techniek zich niet gehouden heeft. Natuurlijk kan ik me vergissen, maar dat is me nog nooit aangehouden.

Er is, meen ik, een besluit ergens gevallen, dat niet alleen van een amersfoortsch besluit verklaarde: niet voor vast en bondig houden, maar dat, zonder dat dit van God nu al geboden was, een nieuwe decisie nam, waarin afgeweken werd van de amersfoortsche lijn, vóórdat de kerken tezamen hebben kunnen oordeelen, in de Kamper synode, die nog komen moet, over de gronden van het niet voor-vast-en-bondig-houden.

Dat schijnt me jammer, al zal het been wel weer in het gelid komen, en al wou ik dus maar geen alarm roepen.

Maar geen alarm roepen behoeft nog niet te beteekenen: geen waarschuwend vingertje bedeesdelijk opsteken.

K. S.

laat ons mijns inziens niet vrij om het na te laten en den duivel in een rustig en vreedzaam bezit te laten. De Heere toch zal Zijn kerk en gemeente staande houden tegen het woeden der gansche wereld: Ned. Geloofsb. art. 27; en Hij eischt het van Zijn dienaren om de wereld geweld aan te doen.”

Als naschrift bij de „Verdediging van de ware gereformeerde leer” verklaart De Cock: „De woorden van H. Wits maak ik tot de mijne: wij zijn zoo zot niet, broeders, dat wij moedwillig de haat der wereld tegen onszelf zouden aanblazen, indien wij met volgen en stilzwijgen, onze eigen consciëntie, de zielen die ons zoo duur zijn aanbevolen en de gunst van onzen Opperreer tegelijk met de gunst der menschen behouden kunnen, maar als die twee tegenover elkander staan, liever hebben wij dat al de hoop der wereldgezinden met al de zwarte heilkrachten der hel tegen ons woeden, dan dat ons gemoed ons verborgen nepen van trouweloosheid gawe, en God daar het al aan hangt, en Wiens gunst ons beter dan het leven is, Zijn hart van ons zou aftrekken”. En De Cock besluit: „de vrede, die wij zoeken, is de vrede van Jeruzalem, die in zich behelst de oorlog tegen den duivel, de wereld en de zonde. Nooit gehenge God, dat wij met haar of haar vrienden vrede zouden maken. Dit is, broeders, ons ongeveinsd oogmerk, dit ons eenvoudige pogen, in groote onvolmaaktheid, maar in oprechtheid en voor den Heere; hiertoe arbeiden wij, hierom worden wij gesmadigd.”

Toen hij begon met het optrekken van den toren (ter bescherming tegen de vijanden) had De Cock van tevoren de kosten berekend (Lucas 14:28—30).

VIJANDSCHAP.

Zoodra De Cock begon op te komen voor de gereformeerde leer, zette ook de vijandschap in: vuur, aangebazen uit de hel — waar immers maar iets in beweging komt dat van Christus is, daar tracht alle satanische macht den voortgang te stuiten.

De Cock vraagt met zijn kerkeraad inplaats van herstel van 't Ulrumsche kerkgebouw, vergroting daarvan, wat met 't oog op den grooten toeloop noodzakelijk was; de minister van eeredienst adviseert den koning, dit verzoek niet in te willigen: er zijn straks voor 634 leden 250 zitplaatsen, ze kunnen dus „ruime plaats” vinden; de bedoeling van requestanten is echter de kerk tot een verzamelaarsplaats te maken van hoorders uit andere gemeenten „doordien de predikant De Cock er zijn werk van maakt, om door zondeling en dweepachtig preeken de eenvoudige menschen uit andere dorpsgemeenten tot zich te lokken en van hun gewone leeraars af te trekken, hetwelk zijn ijdelheid bijzonder schijnt te vleien”.

Heeft De Cock de door hem opnieuw uitgegeven Besluiten der Dordtsche Synode den koning toegezonden, dan schrijft dezelfde minister in zijn „consideratie en advies” aan den koning, dat het oogmerk van den schrijver evident is, n.l. „om door dit klein boekje mede te werken tot vernieuwing der heillooze kerk-twisten van de 17e eeuw, bijzonder om door deszelfs verspreiding onder de minst kundigen de zucht tot schoolsche harrewarrerien te verlevendigen”. Erger is, dat De Cock op hatelijke wijze zijn ambtsbroeders, „die met zijn steile begrippen niet instemmen, als valsche herders en leeraars zoekt ten toon te stellen. Overal straalt het doel door, wantrouwen te zaaien en de zucht tot verkettering op te wekken.”

De steller van dit laatste advies is waarschijnlijk de bekende Janssen geweest, de ontwerper van het anti-Christelijke Reglement van 1816, die in 1812 adviseerde, de remonstranten nog niet met de gereformeerden te vereenigen; naarmate immers de gereformeerden meer verlicht werden, zouden beiden elkan-der gemakkelijker vinden en de tijd zou komen, zoo profeteerde Janssen, dat de dogmatische verschillen in de protestantsche kerkgenootschappen geheel op den achtergrond zouden komen, zoodat allen: gereformeerden, remonstranten, lutherschen, dooperschen, zich zouden vereenigen.

't Is te begrijpen, dat deze man, tientallen jaren achtereen de ziel van 't geen op 't ministerie werd klaargemaakt en de hooggeschatte, zeer invloedrijke raadgever van de op elkaar volgende ministers, vóór alles „de rust” begeerde. Hoe ongestoorder de rust verliep, des te meer kans, dat in korten tijd de dogmatische „vitterijen en kleingeestigheden, welke van geen belang zijn” tot het verleden zouden behooren. En daar komt nu een onruststoker als De Cock den liefelijken vrede verstoren en durft eischen, dat in de gereformeerde kerk de gereformeerde leer gehandhaafd wordt!

Te rechter tijd komt nu de regeering de kerk te hulp om den strop te draaien, die aan De Cock's ambtelijk leven in de Herv. Kerk een einde moest maken. Het verloop is als volgt.

6 Nov. 1833 aanklacht bij 't classicaal bestuur, dat De Cock kinderen gedoopt had uit een andere gemeente. 8 Nov. buitengewone vergadering: de Voorzitter weet met de aanklacht geen raad: hij weet niet

De puberteitsperiode

In aansluiting aan de prae-puberteit begint de z.g. puberteitsperiode, de periode van de rijping.

Ook daarover wil ik graag eerst enkele algemeene dingen zeggen.

Het begin ervan is vrij scherp; alweer, niet héél scherp. Het eene kind gaat deze periode dan ook wat vroeger in dan het andere; ook afhankelijk hiervan, of het kind uit een sociaal goed of slecht milieu komt; of het in de stad of op het platteland opgroeit. Er blijken verder verschillen te zijn van ras; enz. enz.

Deze periode is verder een periode in het leven van uitermate groot belang. De sexuele rijping en het komen tot de voorloopige zelfbestemming, die ik reeds noemde, beide zaken, die in deze periode hun beslag krijgen, mogen voldoende zijn om van verder bewijs hiervan af te zien.

Ten slotte, en dat is eveneens zeer belangrijk: de jonge mensch is in deze periode nog en zeer beïnvloedbaar. Ten goede en ten kwade! Veel meer dan reeds vlak daarna.

Dit is met talloze gegevens te staven. Laat ik eerst Dr. Westerbeek van Eerten van het Rijks Opvoedings Gesticht „De Kruisberg” aan het woord laten. Deze schreef in 1938: „Binnen de grenzen van een erfelijke constitutie is de prognose van een misdadig kind, dat in de jaren tot aan de puberteit uit zijn omgeving wordt weggehaald, tamelijk goed. Geschiedt dit gedurende de puberteit, dan wordt de toekomstverwachting al minder goed; na de puberteit is deze bepaald slecht”. Dat wil dus zeggen: vóór het 10de à 12de levensjaar kunnen we het kind, natuurlijk binnen de grenzen van een

erfelijke constitutie (want aan die erfelijke constitutie is niets te veranderen), nog betrekkelijk goed naar onze hand zetten; maar hoe verder we van deze jaren naar het 20ste komen, hoe moeilijker dit gaat. En ná het 20ste levensjaar bereiken we niet eens veel meer.

Bij dit laatste denk ik aan Pred. 11 vs. 3: „en als de boom naar het zuiden of als hij naar het noorden valt, in de plaats waar de boom valt, daar zal hij wezen”.

Hieruit blijkt nu ineens het groote belang van de opvoeding vóór het 10de à 12de jaar!

Die dus hoofdzakelijk ligt in handen van de ouders. De opvoeding dus in het gezin!

Ontrouw in de opvoeding in deze allereerste periode van het leven wrekt zich dan ook vaak heel ernstig. Getrouwheid daarentegen laat dikwijls de grootste zegeningen zien. Juist in dit verband kan dus op de groote waarde van het gezin, waarin in alles nauwgezet naar het Woord des Heeren geleefd wordt, niet genoeg de nadruk gelegd worden.

Het gezin is en blijft één van de grondpeilers (en dan..... een hechte of een verrotte) van kerk en maatschappij.

Maar gelukkig is ook ná dit 10de à 12de levensjaar nog veel te bereiken. Vooral in de jaren, die vlak op deze volgen. Bij die jongens en meisjes dus, die we op onze knapen- en kleine-meisjesverenigingen zien.

Misschien zal een enkele opmerken: maar geldt dit ook voor normale kinderen? Want Dr. Westerbeek van Eerten had het over het misdadige kind met een allicht wat minderwaardigen erfelijken aanleg, dat „opgevoed” wordt in een slecht milieu. Daarom wil ik nu nog enkele feiten noemen, ontleend aan normale kinderen, met „normaal” erfelijken aanleg.

Baker en Traphagen publiceerden in 1935, dat karakterologische afwijkingen vaak verband houden met de atmosfeer in huis, met de soort genoegens van de

familie, met de idealen van het gezin. M.a.w. deze „milieu”-factoren zijn op dezen leeftijd nog sterk karaktervormend of ook karakterbedervend.

Waterink wijst erop, dat bij de jongens op het platteland, waar hen, gauwer dan in de stad, een verantwoordelijke taak op de schouders gelegd wordt, het wilsleven zich veel eerder ontwikkelt dan bij de stadsjongens. In de steden daarentegen, met de vele onderwijsinrichtingen, ontwikkelt het denken zich over het algemeen vroeger. En in kunstenaarskringen blijkt meermalen het gevoel vaak vroeg sterk op den voorgrond te treden.

Charlotte Bühler wijst in dit verband nog op een onderzoek, ingesteld aan één- en twee-eijige tweelingen. Zooda U mogelijk niet allen bekend is, spreken we van twee-eijige tweelingen, wanneer een dubbele bevruchting heeft plaatsgevonden; in tegenstelling met hetgeen meest voorkomt, dat slechts één eicel bevrucht wordt, worden nu twee eicellen bevrucht, ieder door één zaadcel. Er ontstaan dus eigenlijk twee individuen, betrekkelijk los naast elkaar. Een één-eijige tweeling daarentegen ontstaat uit slechts één eicel, die zich direct na de bevruchting in twee helften splitst, die ieder uitgroeien tot één individu; tot één menschelijk wezen. Deze laatste hebben dus, zooda wij dat noemen, volkomen dezelfde erfmassa; en als gevolg daarvan dezelfde erfelijke eigenschappen. Terwijl twee-eijige tweelingen meestal evenveel van elkaar verschillen als andere broertjes en zusjes — de één kan een jongen, de ander een meisje zijn; de één kan rood haar hebben en lichte oogen, de ander donker haar en donkere oogen; de één een wipneusje, de ander juist het omgekeerde, een havikaneus, enz. — daar gelijken één-eijige tweelingen sprekend op elkaar; ze zijn altijd van hetzelfde geslacht en gelijken uiterlijk zóó sprekend op elkaar, dat men bepaalde voorzorgsmaatregelen moet nemen (b.v. de één een rood bandje om de pols, de ander een groen) om ze niet met elkaar te ver-

of dit de
sie beno-
ling der
gelijke
difficul-
punt na
in 1824
De Cock
gemeent
menten
grootte
Middelst
ging t
De
30 N
Damsté,
van De
leer”, w
wer op
dit stra
over ge
val zou
ken in J
sen 't e
zijn tol
ologie
lasteren
nooten
ten, be
zede
Ziezo
gaan: d
welke v
over vr
derricht
uit te l
Curtius
de, om
aan De
of hij
toesten
houden
zoodan
zelfs al
overgel
bestuur
Wat
bepaald
beroep
voor ty
der pr
't schri
gezang
synode
een hal
en om
zich st
kerkely
De Co
Herhas
tuigen
Gods
Even z
(geen
De Co
zoover
Woord

wisselk
komst
reekse
worper
werd
werder
van é
opgeve
en ond
het op
eigen
van tv
gaat.
nemin
omsta
Ten
onders
min o
wel v
bleken
gebor
1890 t
borend
geheel
om te
zich a
leeftij
hier w
produ
dat 50
in de
nog v
latere
afnem
op de
boek
die w
meest